

ירושלים, ט' באייר, תשע"ח

24 באפריל, 2018

חוזר ח- 06 – 2561

לכבוד

התאגידים הבנקאיים

הנדון: פיקוח על שלוחות בחו"ל

(הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 306, הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 306A)

מבוא

1. התאגידים הבנקאיים פועלים בחו"ל באמצעות תאגידים נשלטים, סניפים ונציגויות. פעילות זו טומנת בחובה סיכונים ייחודיים. סיכונים אלו התממשו בשנים האחרונות, בעיקר בתחום הציות ובפרט הציות בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות הסיכונים הובילה את הפיקוח על הבנקים להדק את הרגולציה על פעילות חוצת גבולות של תאגידים בנקאיים ומובילה את הפיקוח לפרסם הוראה זו.
2. הוראה זו מתווספת להוראות קיימות של הפיקוח על הבנקים הכוללות דרישות לפיקוח על בסיס מאוחד ונועדה לחדד את חשיבותו של הפיקוח על השלוחות ואת חשיבות קיומם של מנגנוני ממשל תאגידי, ביקורת ובקרה איכותיים בשלוחות עצמן.
3. ההוראה מביאה לידי ביטוי את עמדת הפיקוח כי תאגידים בנקאיים צריכים לרכז את פעילותם בשלוחות מרכזיות בלבד, במספר מצומצם של תחומי שיפוט ובגודל שיאפשר לכל תאגיד בנקאי להקצות משאבים ניהוליים מתאימים, למקד את פעילותו ולהתמחות בניהול הסיכונים באותם תחומי שיפוט.
4. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגידה, קבעתי הוראה זו.

עיקרי ההוראה

5. **יישום הוראות המפקח על הבנקים בשלוחות (סעיף 3)** – הפיקוח מצפה כי התאגיד הבנקאי יפעל ליישום של עקרונות הוראות המפקח העוסקות בתחומי ממשל תאגידי, בקרה וניהול סיכונים בשלוחות, ככל שאינם סותרים את הוראות החוק והרגולציה המקומיות.

דברי הסבר

ככלל, הוראות הפיקוח מגדירות סטנדרטים מיטביים על פי המקובל בעולם. בהתאם לזאת, הפיקוח מצפה שהתאגיד הבנקאי יפעל ליישום עקרונות הוראותיו בתחום הממשל התאגידי, הבקרה וניהול הסיכונים בשלוחות.

6. הגדרות (סעיף 4).

דברי הסבר

ההגדרות בהוראה לקוחות מהגדרות קיימות בהוראות ניהול בנקאי תקין אחרות.

יובהר כי בעוד שהדרישות בהוראה חלות על תאגידי נשלטים, סניפים, נציגויות ונציגים ניידיים מחוץ לישראל, החלתן על נציגויות ונציגים ניידיים תעשה בשינויים המתחייבים מאופי פעילותם ומסוג הסיכונים שהם עלולים להשית על הקבוצה הבנקאית (לדוגמה, סיכוני ציות, מוניטין).

7. דירקטוריון – אסטרטגית הפעילות בשלוחות ותיאבון הסיכון לפעילותן (סעיף 5) - הדירקטוריון

נדרש להגדיר את אסטרטגית הפעילות בשלוחות ובפרט לבחון באילו מדינות הוא מעוניין לפעול ובאילו לא, אילו פעילויות יהיו מותרות לכל שלוחה ומהו הגודל המינימלי של שלוחה שיאפשר לה קיום משאבי ביקורת ובקרה נאותים. היכן שמתקיימת פעילות שאינה עולה בקנה אחד עם האסטרטגיה שתקבע, התאגיד הבנקאי נדרש להכין תכנית יציאה מאותה מדינה או שלוחה וליישמה לא יאוחר מיום 31.12.2020.

דברי הסבר

הפיקוח מחדד את ציפיותיו מהדירקטוריון בנושא התווית אסטרטגיה לפעילות בשלוחות, לרבות בחינה מיוחדת של האסטרטגיה הקיימת.

8. דירקטוריון- פיקוח וועדת ניהול סיכונים (סעיפים 6-7) - הדירקטוריון נדרש לוודא כי ההנהלה

הבכירה מיישמת מסגרת נאותה לניהול סיכונים על בסיס קבוצתי ומפקחת בצורה אפקטיבית על פעילות השלוחות, בין היתר, באמצעות פונקציות הביקורת והבקרה של התאגיד הבנקאי וכן באמצעות גורם האחראי על ריכוז וניתוח מצב השלוחות. בנוסף, בשל המרחק הפיזי מהשלוחות והיעדר ידע ומומחיות בתחומי השיפוט השונים, הדירקטוריון נדרש לוודא כי מתקיימות ביקורות חיצוניות ובלתי תלויות על סביבת הביקורת והבקרה בשלוחות עצמן ואשר ממצאיהן העיקריים יוצגו לו. כמו כן, ההוראה מדגישה את חשיבות הדיונים על מצב השלוחות וחשיפתן לסיכונים בדירקטוריון תאגיד האם ובוועדה לניהול סיכונים.

דברי הסבר

הפיקוח מחדד את ציפיותיו מהדירקטוריון בנושא פיקוח על פעילות הקבוצה הבנקאית בשלוחות. יודגש כי רשימת הוראות ניהול בנקאי תקין המנויה בסעיף 6(א) אינה מהווה רשימה סגורה.

9. הנהלה בכירה- ניהול סיכונים קבוצתי (סעיף 8) - ההנהלה הבכירה אחראית לקיים מסגרת ניהול

סיכונים קבוצתית המקיפה את השלוחות, לוודא כי האחראים הקבוצתיים כוללים בהיקף פעילותם את השלוחות באופן נאות, וכי אין חסמים ליישום של מסגרת ניהול הסיכונים הקבוצתית, לרבות בהיבט קבלת המידע הנדרש ובעיתוי המתאים. כמו כן, נדרש לקיים תהליכים אפקטיביים לניהול ולמעקב אחר תיקון ליקויים שזוהו בשלוחות, הן בשלוחות עצמן והן בתאגיד הבנקאי.

דברי הסבר

הפיקוח מדגיש את ציפיותיו לניהול סיכונים על בסיס מאוחד המקיף את השלוחות.

10. **הנהלה בכירה- ניהול סיכונים אפקטיבי בשלוחות (סעיף 9)** - ההנהלה הבכירה אחראית לוודא כי מסגרת ניהול הסיכונים המוטמעת בשלוחות הינה נאותה, לפונקציות ניהול הסיכונים בשלוחות משאבים נאותים ומתאימים לביצוע תפקידם, וכי קיימות בשלוחות מערכות מידע ניהולי התומכות בניהול הסיכונים בהן. מסגרת ניהול הסיכונים בכל שלוחה תבחן גם באמצעות ביקורות חיצוניות כאמור בסעיף 6(ב) בהוראה.

דברי הסבר

ניהול סיכונים על בסיס מאוחד חייב לכלול גם מנגנונים שמטרתם לוודא כי בכל אחת מהשלוחות מתקיים ניהול סיכונים נאות וקיומם של כלים המאפשרים זאת.

11. **הנהלה בכירה- ריכוז וניתוח מצב השלוחות (סעיף 10)** - כחלק מהמנגנונים לפיקוח על השלוחות, תאגיד בנקאי נדרש להגדיר גורם האחראי לריכוז ולניתוח מצב השלוחות, כמשמעותו בהוראה.

דברי הסבר

הגורם המרכזי בתאגיד הבנקאי אחראי לריכוז תמונה כוללת על מצב השלוחות וניתוחה. הגורם ידווח להנהלה ולדירקטוריון על תוצרי עבודתו.

12. **ציות וניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור (סעיף 11)** - ציות וניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור הינם נדבכים מהותיים בניהול הסיכונים הנובעים מהשלוחות ויש להקדיש להם תשומת לב ראויה בתאגיד האם, להקיפם במדיניות הקבוצתית בנושא, לוודא שלשלוחות משאבים נאותים לניהולם, ולבחון את האפקטיביות של ניהול סיכונים אלו בשלוחות. הקפדה יתרה תתקיים בהיבט של השקיפות הנדרשת בניהול חשבונות של לקוחות. תחומים אלו והפונקציה האחראית להם יבחנו גם באמצעות ביקורות חיצוניות כאמור בסעיף 6(ב) בהוראה.

דברי הסבר

התממשות סיכוני ציות בשלוחות בשנים האחרונות, ובפרט התממשות סיכוני ציות לדרישות חוק ורגולציה בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, מחייבים תאגיד בנקאי המעוניין לנהל פעילות בשלוחות, להדק ולשפר את ניהול הסיכונים בתחומים אלו הן בתאגיד הבנקאי והן בשלוחות.

13. **ביקורת פנימית (סעיף 12)** - הביקורת הפנימית של השלוחות תפעל על פי אמות המידה שהוגדרו בהוראה 307 ותיבחן אחת לתקופה על ידי גורם חיצוני בלתי תלוי. הביקורת הפנימית של התאגיד הבנקאי תבחן את אפקטיביות הפיקוח של התאגיד הבנקאי על השלוחות ותדווח לוועדת הביקורת של התאגיד הבנקאי על תמצית ממצאי ביקורת בשלוחות ועל ממצאי ביקורת חריגים בהן.

דברי הסבר

הביקורת הפנימית מהווה נדבך נוסף וחשוב בפיקוח על השלוחות ולכן ההוראה מחדדת את תפקידיה בנוגע לשלוחות, ובכלל זה בנוגע לביקורת על הפיקוח על השלוחות בתאגיד האם.

תחילה

14. (א) תחילתה של הוראה זו ביום 1.1.2019.

(ב) למרות האמור בסעיף (א), תאגיד בנקאי רשאי להתאים את פעילותו בשלוחות לאסטרטגיה שתקבע על ידו על פי סעיף 5(א) בהוראה עד ליום 31.12.2020, ככל שנדרש לו זמן היערכות לצמצום פעילויות ו/או סגירת שלוחות.

ביטול מכתב מפקח

15. מכתב המפקח מיום 18.8.2008 בנושא חשיפת התאגיד הבנקאי לפעילות שלוחות חו"ל (ש-341) בטל מיום התחילה הקבוע בסעיף 14 לעיל.

עדכון מספר הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 306

16. עם פרסום הוראה זו, מספרה של הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 306 ("שליטה או בעלות עניין בתאגידים לא ריאליים שאינם בנקים") ישונה והיא תמוספר כהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 306A.

עדכון הקובץ

17. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(4/18) [3] 306A-1-4	(8/13) [2] 306-1-4
(4/18) [1] 306-1-10	-----

בכבוד רב,

חנה בר

ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

שליטה או בעלות עניין בתאגידים לא ריאליים שאינם בנקים

מבוא

1. תאגידים בנקאיים המעוניינים לשלוט או להיות בעלי עניין בתאגידי עזר או בתאגידים אחרים שאינם בנק, לרבות הקמתם (להלן - "תאגיד"), יפעלו כמפורט בהוראה זו.
2. על פי הנחיות ועדת באזל, שאומצו במדינות רבות, חלה חובה על רשויות הפיקוח בארץ תאגיד האם, לוודא קיומם של נהלים, בקרה ופיקוח של תאגיד האם הבנקאי על כל אחד מהתאגידים המוחזקים על ידו לרבות בחו"ל.
3. שליטה או בעלות עניין בתאגידים, גם אם אינם בנקאיים, כרוכה בסיכונים שעלולים להיות להם השלכות, בין השאר, על יציבות תאגיד האם בארץ. מטרת הוראה זו לאפשר למפקח לקבוע קריטריונים לבחינת רכישות/השקעות משמעותיות של התאגידים הבנקאיים (ישירות או באמצעות חברות בת/נכדות) על מנת להבטיח שהמבנה הקבוצתי החדש אינו חושף את התאגיד הבנקאי לסיכון עודף או שמונע פיקוח יעיל.

תחולה

4. (א) הוראה זו תחול על כל התאגידים הבנקאיים.
- (ב) הוראה זו אינה מתייחסת להחזקות בתאגיד בנקאי או בתאגיד חוץ כאמור בסעיף 31 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981 או בתאגיד ריאלי.

הגדרות

5. בעל עניין - כמשמעו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

מתן הודעה

6. (א) (1) תאגיד בנקאי המעוניין לשלוט או להיות בעל עניין בתאגיד בארץ ובחו"ל שאינו בנק, לרבות הקמתו, חייב להודיע על כך למפקח בכתב, 45 יום לפני מועד רכישת השליטה או בעלות העניין (וזאת בין במישרין ובין בעקיפין באמצעות חברות בת או נכדות בארץ ובחו"ל), על מנת שניתן יהיה לוודא היערכותו לקראת פעילות זו.
- (2) האמור בפסקה (1), אינו גורע מהצורך בקבלת אישור ספציפי של המפקח הנדרש על פי היתר שניתן לתאגיד בנקאי או תאגיד החזקה בנקאי.
- (ב) בפרק זמן זה, יוודא המפקח כי התנאים והאמצעים שנקבעו, ממלאים אחר דרישות הפיקוח כפי שנקבעו בסעיפים 7 ו-8 להוראה זו. הודיע המפקח תוך תקופה זו לתאגיד הבנקאי כי היערכותו להחזקת התאגיד אינה עונה על הדרישות כאמור, יידרש התאגיד הבנקאי להתאים את היערכותו כנדרש בטרם רכישת השליטה או בעלות העניין.

7. בהודעתו יפרט התאגיד הבנקאי את העניינים הבאים:
- (א) שם התאגיד הנרכש/מוקם ומקום התאגדותו;
 - (ב) מטרת רכישת/הקמת התאגיד;
 - (ג) שיעורי החזקותיו המיועדים של התאגיד הבנקאי בתאגיד;
 - (ד) מידע אודות השותפים להחזקה בתאגיד (בהחזקות נמוכות מ-100%) ותרשים השליטה הכולל של כל אחד מהגופים המעורבים בהחזקה;
 - (ה) עלות הרכישה/הקמה ומקורות המימון לעסקה;
 - (ו) הסינרגיה העיקרית שתושג מהתאגיד (עם חברת האם או חברות אחרות בקבוצה), אם קיימת;
 - (ז) קשרים עסקיים הצפויים בינו לבין התאגיד (כגון: העמדת ערבויות וכד');;
 - (ח) עמידת התאגיד הבנקאי בדרישות רגולטוריות לפני ואחרי הרכישה - דרישות הון, נזילות, מגבלות חשיפה, ממשל תאגידי, בקרה פנימית, ניהול סיכונים וציות;
 - (ט) קיום הסכמי ניהול או נאמנות בתאגיד וכן פירוט סיכונים או תאגידים בשליטה או בבעלות עניין של התאגיד;
 - (י) תחומי פעילות וסיכונים של התאגיד (הנרכש/מוקם):
 - (1) המטרות והאסטרטגיה שלו וכן התכנית העסקית לשלוש השנים הקרובות (יעדים פיננסיים, תחזית למאזן ורווחיות ורמת חשיפה לסיכונים השונים) מותאמת לתוכניות התאגיד הבנקאי הרוכש;
 - (2) מיפוי מכלול הסיכונים הנובעים מפעילותו (כגון: אשראי, תפעולי, משפטי, ריבית, שוק, נזילות);
 - (3) נתונים פיננסיים אודותיו לשלוש השנים האחרונות במידה וקיימים לרבות דוחות כספיים מבוקרים;
 - (4) אסטרטגיית המימון שלו לרבות אופן התמיכה של חברת האם.
- (יא) מערכות הניהול הניטור והבקרה בתאגיד, לרבות:
- (1) מבנה ארגוני וניהולי;
 - (2) הרכב ותפקידי הדירקטוריון וועדותיו המרכזיות ואופן מינויים;
 - (3) נהלים המעגנים את חלוקת התפקידים והסמכויות של ההנהלה הבכירה, לגבי כל תחומי הפעילויות וסוגי הסיכונים שנקבעו לתאגיד;
 - (4) מערך הביקורת הפנימית;
 - (5) מערך ניהול סיכונים ובקרת סיכונים;
 - (6) רואה חשבון חיצוני והגורם הממנה אותו;
 - (7) מערך ה-IT;
 - (8) מערך אבטחת מידע;
 - (9) מערך כוח אדם ומיומנותו;

- (יב) פיקוח ובקרה של תאגיד האם הבנקאי על התאגיד :
- (1) האמצעים שנקט התאגיד הבנקאי על מנת לוודא הלימות מערכות הבקרה והניטור שבתאגיד הנשלט לרבות אלו המנויות בסעיף 7(יא) לעיל.
- (2) נאותות מנגנוני הפיקוח והבקרה שיושנו על התאגיד הנשלט כנדרש בסעיף 10 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301.
- (3) המדיניות והמגבלות על חשיפות לסיכונים של התאגיד.
- למרות האמור לעיל, ברכישת בעלות עניין, כאשר אין ברשות התאגיד הבנקאי פריטי מידע מסוימים מתוך הרשימה, יציין זאת בהודעה.
8. ברכישה/הקמה של שליטה/בעלות עניין של תאגידים בחו"ל שאינם בנק יש לצרף גם את העניינים הבאים :
- (א) הערכה וניתוח של סיכון המדינה בה ממוקם התאגיד, לרבות ההשפעות של מגבלות פיקוחיות, מוניטריות ואחרות הקיימות במדינה על פעילות התאגיד בכלל והקבוצה בפרט ;
- (ב) רשויות הפיקוח אליהן כפוף התאגיד, וקיומם של אילוצי העברת מידע ו/או מגבלות אחרות המשפיעים על יכולת פיקוח ובקרה אפקטיביים הן של חברת האם בקבוצה והן של המפקח במדינת האם (כגון : העברת מידע על לקוחות, אשראי, ביקורות וכד').
- (ג) נהלים בהם מוסדרת הפרדה בין הגוף המבצע פעולות בתאגיד חו"ל, לגוף האחראי לרישום ולדיווח וכן לגוף הביקורת, הבקרה והפיקוח.

החלטה

9. בהחלטה האם לאשר את בקשת התאגיד הבנקאי או לדחותה או להתנותה יובאו בחשבון, בין השאר, הפרטים הבאים :
- (א) השפעת הרכישה/הקמה של תאגיד על חוסנה הפיננסי של כל הקבוצה לרבות הלימות ההון.
- (ב) היכולת הניהולית של התאגיד הבנקאי לוודא שפעילויות של התאגיד מנוהלות באופן זהיר ואינן עלולות לפגוע במוניטין התאגיד הבנקאי.
- (ג) פעילות התאגיד תואמת לתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי.
- (ד) טובת הציבור.
- (ה) השפעת ההיתר על התפתחות התחרות, מניעת ריכוזיות ורמת השירותים.
- (ו) מידת שיתוף הפעולה עם המפקחים במדינה המארחת.

דיווחים

10. תאגיד בנקאי נדרש לעדכן את המפקח מראש או בסמוך למועד בו חלו השינויים הבאים, לפי העניין :
- (א) שינוי מהותי בהיקף החזקותיו בתאגידים שהוא בעל עניין או שולט בהן ו/או שינוי בתחומי הפעילות של התאגידים הנ"ל.

(ב) רכישה מהותית לתאגיד הבנקאי של אמצעי שליטה של תאגיד אחר שאינה מקנה לו שליטה או בעלות עניין, אולם יש לה השפעה מהותית על מצבו הפיננסי, האסטרטגיה העסקית שלו, המוניטין או ניהול מקורותיו.

דוגמאות לעסקה כאמור בסעיף קטן (ב) הן: כאשר התאגיד הבנקאי מהווה בעל מניות משמעותי בחברה פיננסית אחרת (בארץ ובח"ל), כאשר נדרשת הסכמה של רשות מפקחת אחרת, כאשר היקף העסקה 1% ויותר מבסיס ההון של התאגיד הבנקאי או 200 מיליון ₪ הנמוך מביניהם.

11. התאגיד הבנקאי יעביר לפיקוח על הבנקים דיווחים תקופתיים או כל מידע אחר על התאגיד, בתדירות ובאופן שיקבעו על ידי המפקח.

כללי

12. המפקח רשאי להוסיף דרישות על אלו המנויות בהוראה זו או לפטור מחלקן, והכול לפי העניין.

* * *

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'	עדכונים
6/12/00	הוראה מקורית	1	2017	
05/08/13	עדכון	2	2392	
24/04/18	עדכון (שינוי מספר)	3	2561	

פיקוח על שלוחות בחו"ל

תוכן העניינים

עמוד	שם הפרק
2	פרק א' כללי
4	פרק ב' דירקטוריון
6	פרק ג' הנהלה בכירה
8	פרק ד' ציות וניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור
10	פרק ה' ביקורת פנימית

פרק א': כללי**מבוא**

1. (א) פעילות תאגידיים בנקאיים בחו"ל באמצעות שלוחות, לרבות תאגידיים נשלטים, סניפים או נציגויות, עשויה לגוון את מקורות ההכנסה של קבוצה בנקאית, אולם היא משיתה עליה סיכונים ייחודיים, כגון, סיכוני שליטה ופיקוח, סיכוני ציות לחוקים שונים, סיכונים משפטיים וסיכוני מוניטין וזאת בשל המרחק הפיזי, פערי ידע, סביבת פעילות שונה ומגבלות חוק או מגבלות רגולטוריות אחרות.
- (ב) תאגידיים בנקאיים להם פעילות בחו"ל נדרשים ליישם פיקוח על בסיס קבוצתי ולהטמיע מסגרת לניהול הסיכונים השונים אשר מביאה בחשבון את כל מרכיבי הקבוצה כולל השלוחות, ואשר מבוססת על אסטרטגיה קבוצתית והגדרה ברורה של תיאבון הסיכון. עליהם גם להבטיח שהשלוחות פועלות תוך ציות לחוקים המקומיים ולהנחיות של הרגולטורים המקומיים, כמו גם בהתאם לסטנדרטים הקבוצתיים.
- (ג) בשנים האחרונות התממשו סיכונים בשלוחות, ובפרט, בתחום הציות להוראות בתחום איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, וכן בהיבטי מיסוי הרלוונטיים ללקוחות; סיכונים אלו גרמו להטלת קנסות כבדים על השלוחות מצד רשויות פיקוח באותן מדינות. מקרים אלו מדגישים את רמת הסיכון הטמונה בפעילות באמצעות שלוחות ואת חשיבותו של פיקוח אפקטיבי ומיטבי מצד תאגיד האם.
- (ד) בעקבות התממשות סיכונים בבנקים זרים וישראלים בפעילות בחו"ל ומול תושבי חוץ בשנים האחרונות, הפיקוח על הבנקים פרסם בשנת 2015 מכתב בנושא "ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross-border)", בו נדרשו התאגידיים הבנקאיים להחמיר את הדרישות ולחזק את תהליכי ניהול הסיכונים בפעילות מול לקוחות זרים בעלי חשבונות בבנק בארץ ובשלוחותיו. צעדים אלו הובילו להרחבת הדרישות מלקוחות הפותחים או המנהלים חשבונות בבנק ובשלוחותיו ולצמצום של היקף הפעילות ומספר החשבונות של תושבי חוץ בבנקים בישראל. כמו כן, הידוק הרגולציה בישראל ובחו"ל הוביל לצמצום משמעותי של פעילות הבנקים הישראליים בחו"ל, באמצעות סגירת שלוחות במדינות רבות.
- (ה) הוראה זו כוללת הנחיות בנוגע לפעילות הקבוצה הבנקאית בשלוחות והפיקוח עליה. ההוראה מוסיפה על הדרישות הקיימות בהוראות ניהול בנקאי תקין אחרות ומחדדת את ההנחיות בנושאי ממשל תאגידי וציות. הדרישות בהוראה ייושמו ככל שאינן עומדות בסתירה להוראות החוק והרגולציה המקומיות.

(ו) בהתאם לעקרונות הליבה של ועדת באזל בנושא פיקוח בנקאי אפקטיבי, המפקח על הבנקים עשוי להגביל את הפעילויות שקבוצה בנקאית רשאית לנהל ואת המיקום בו הן עשויות להתקיים, לרבות סגירת שלוחות, אם הוא סבור כי: חוסנו של התאגיד עלול להיפגע משום שהפעילויות חושפות את התאגיד או הקבוצה הבנקאית לסיכון חריג ו/או לא מנוהלות באופן נאות; הפיקוח בתחום השיפוט אינו הולם את הסיכונים הטמונים בפעילות המתבצעת במיקום זה; או שיכולת המפקח לבצע פיקוח קבוצתי אפקטיבי נפגמה. בסביבת הסיכונים הנוכחית ולאור ניסיון העבר, הפיקוח על הבנקים סבור כי התאגידים הבנקאיים צריכים לרכז את פעילותם בשלוחות מרכזיות בלבד, במספר תחומי שיפוט מצומצם ובגודל שיאפשר לכל תאגיד בנקאי להקצות משאבים ניהוליים מתאימים, למקד את פעילותו ולהתמחות בניהול הסיכונים באותם תחומי שיפוט.

תחולה

2. (א) הוראה זו חלה על תאגיד בנקאי, למעט בנק חוץ וחברת שירותים משותפת.
 (ב) המפקח רשאי לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות להלן, שיחולו על תאגיד בנקאי מסוים, או לפטור, במקרים חריגים, תאגיד בנקאי מהוראה מסוימת, והכל אם שוכנע כי הנסיבות מצדיקות זאת.

יישום הוראות המפקח על הבנקים בשלוחות

3. ככלל השלוחות יפעלו על פי הוראות החוק והרגולציה החלות עליהן ועל לקוחותיהן במדינת פעילותן. עם זאת, מאחר שהוראות המפקח על הבנקים בישראל מגדירות סטנדרטים מיטביים, הפיקוח מצפה כי התאגיד הבנקאי יפעל ליישום של עקרונות הוראות המפקח העוסקות בהיבטי ממשל תאגידי, בקרה וניהול סיכונים בשלוחות, ככל שאינם סותרים את הוראות החוק והרגולציה המקומיות.

הגדרות

4.

כהגדרת מונחים אלו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 - "ניהול סיכונים" (להלן- הוראה 310).	" מסגרת ניהול הסיכונים", "סיבולת לסיכון", "תיאבון הסיכון"
כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - "דירקטוריון" (להלן- הוראה 301).	"פונקציות ביקורת ובקרה"
כהגדרתן בהוראה 301.	"שלוחות"

פרק ב': דירקטוריון**אסטרטגית הפעילות בשלוחות ותיאבון הסיכון לפעילותן**

5. בהתאם לאמור בהוראה 301, הדירקטוריון אחראי לקבוע את אסטרטגית הקבוצה הבנקאית ואת תיאבון הסיכון שלה, לרבות ביחס לשלוחות, וכן לאשר את המסגרת לניהול הסיכונים השונים אשר כוללת את הסיכונים בשלוחות. ביישום האמור יפעל הדירקטוריון כאמור להלן:

(א) האסטרטגיה של הקבוצה הבנקאית תגדיר, בין היתר, באילו מדינות הקבוצה מעוניינת לפעול ובאילו לא, אילו פעילויות מותרות ואסורות לכל שלוחה וגודל מינימלי של שלוחה שיאפשר לה קיום משאבים נאותים, בהיקף וברמה המקצועית הנדרשת, לצורך ניהול מיטבי של הפעילות וניהול מיטבי ועצמאי של מכלול הסיכונים, לרבות ניהול סיכוני ציות, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים, לצד ניהול הסיכונים הפיננסיים השונים (אשראי, שוק, ריבית, נזילות וכדומה).

(ב) בקביעת אסטרטגית הקבוצה הבנקאית לפעילות בשלוחות יובאו בחשבון, בין השאר, השיקולים הבאים: המניעים להקמת שלוחה או המשך פעילות שלוחה קיימת, היעדים העסקיים והיתרון היחסי של השלוחה בסביבת פעילותה, תרומת השלוחות לקבוצה, תיאבון הסיכון לפעילות השלוחות ולכל שלוחה בנפרד, ניתוח של סיכוני המדינה, יכולת לנהל את הסיכונים הטמונים בפעילות זו בתאגיד הבנקאי ובשלוחה לרבות יכולת קבלת מידע רלוונטי ובעיתוי הנדרש, איכות הממשל התאגידי בשלוחה לרבות הנהלתה, וניסיון העבר שנצבר מפעילות השלוחות.

(ג) בתקופת המעבר של יישום האסטרטגיה כאמור בסעיף (א) לעיל, וככל שתאגיד הבנקאי פעילות בשלוחות שאינה עומדת בקנה אחד עם האסטרטגיה, ובפרט אם הפעילות קטנה מכדי לאפשר קיומם של משאבים נאותים, הדירקטוריון יקבע תכנית לצמצום הפעילות באותה שלוחה ולסגירתה, אשר תיושם לא יאוחר מיום 31.12.2020.

פיקוח

6. במסגרת תפקידיו המנויים בהוראה 301:

(א) הדירקטוריון יוודא כי מערכי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת של התאגיד הבנקאי, ברמת תאגיד האם, פועלים על בסיס קבוצתי ויבחן את מידת האפקטיביות שלהם בנוגע לפעילות השלוחות, בין השאר, בהתאם לדרישות הקבועות בהוראות ניהול בנקאי תקין השונות, ובפרט, בהוראות ניהול בנקאי תקין הבאות: הוראה 310, הוראה מס' 308 בנושא "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי" (להלן- הוראה 308), הוראה מס' 307 בנושא "פונקציית ביקורת פנימית" (להלן- הוראה 307), הוראה מס' 411 בנושא "ניהול סיכוני איסור הלבנת

הון ואיסור מימון טרור" (להלן- הוראה 411) והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361 בנושא "ניהול הגנת הסייבר".

(ב) הדירקטוריון יודא כי בכל אחת מהשלוחות יתבצעו ביקורות חיצוניות על סביבת הביקורת והבקרה בשלוחות, לרבות איכות הביקורת הפנימית, פונקציית הציות ופונקציית ניהול הסיכונים, בתדירות ההולמת את פעילות השלוחה ואת רמת הסיכונים שלה. הביקורות יבוצעו על ידי גורמים חיצוניים מומחים (לחקיקה ולרגולציה המקומיות) ובלתי תלויים, בסטנדרט מקצועי ראוי ובהיקף מתאים, כפי שתקבע הנהלת התאגיד הבנקאי. הביקורות יבחנו האם פונקציות הביקורת והבקרה עומדות בסטנדרטים הנדרשים בחקיקה וברגולציה באותן מדינות וכן בסטנדרטים המיטביים שקבע תאגיד האם עבור הקבוצה הבנקאית. הביקורות יכללו גם בדיקה מדגמית של תיקים פרטניים. תוצאות הביקורות יוצגו לדירקטוריון השלוחה ותמציתן תוצג לדירקטוריון התאגיד הבנקאי. מובהר בזאת כי, למעט בהתייחס לאמור בסעיף 12(ד) להלן, רשאי התאגיד הבנקאי להפעיל את הביקורות החיצוניות בשיתוף עם פונקציית הביקורת הפנימית.

(ג) הדירקטוריון יודא כי ההנהלה הגדירה גורם בתאגיד הבנקאי האחראי לריכוז וניתוח מצב השלוחות, כמפורט בסעיף 10 להלן.

(ד) הדירקטוריון יקיים דיונים תקופתיים על השלוחות, בתדירות ההולמת את היקף פעילות הקבוצה בשלוחות ואת רמת החשיפה לסיכונים בהן, ובכל מקרה לפחות אחת לשנה. הדירקטוריון יגדיר אילו דיווחים יועברו אליו לקראת הדיונים התקופתיים.

ועדת ניהול סיכונים

7. הועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון תייחד לפחות אחת לשנה דיון באסטרטגית הסיכון של השלוחות ובהערכת הסיכון שלהן. בדיון זה :

(א) הוועדה תתייחס, בין השאר, לתיאבון הסיכון, להערכת הסיכון הכוללת וכן לכל סיכון מהותי בנפרד, לסיכונים קיימים ולסיכונים מתהווים בראייה צופה פני עתיד.

(ב) יהיו נוכחים מנהל הסיכונים הראשי, מנהל הסיכונים בשלוחה, ועל פי הצורך, גורמי ניהול סיכונים ובקרה אחרים בתאגיד הבנקאי או בשלוחה, לדוגמה קצין הציות, היועץ המשפטי, מנהל הגנת הסייבר וכדומה.

(ג) הוועדה תיעזר בהערכות מומחים חיצוניים ככל שנדרש (לדוגמה, סקירות על שינויים בחקיקה וברגולציה המקומיות והשפעתם האפשרית על פרופיל הסיכון של השלוחה).

פרק ג': הנהלה בכירה

ניהול סיכונים קבוצתי

8. במסגרת אחריותה למימוש אסטרטגית ניהול הסיכונים הקבוצתית, ההנהלה הבכירה :
- (א) תוודא כי בגיבוש ובהטמעה של מסגרת ניהול הסיכונים השונים בתאגיד הבנקאי (לרבות : אשראי, שוק, ריבית, נזילות, ציות, תפעולי וסייבר, משפטי, אסטרטגיה ומוניטין) קיימת התייחסות הולמת לסיכונים בשלוחות.
- (ב) תטמיע מסגרת נאותה לניהול סיכונים קבוצתי, כנדרש על פי הוראה 310. בכלל זה, בעלי התפקידים בתאגיד הבנקאי המשמשים כפונקציות קבוצתיות, כדוגמת מנהל הסיכונים, קצין הציות הראשי והייעוץ המשפטי, יכללו בהיקף הפעילות שלהם את השלוחות באופן ההולם את פעילות השלוחות והסיכונים הטמונים בהן.
- (ג) תוודא שלא קיימים חסמים חוקיים, רגולטורים או אחרים המונעים את יישום מסגרת ניהול הסיכונים הקבוצתית בנוגע לשלוחות. חולשות משמעותיות בקבלת מידע מהשלוחות, לרבות קבלת מידע בעיתוי המתאים, יוכרו ויטופלו כגורם סיכון, ראה גם סעיף 10(ו) להלן.
- (ד) תבטיח קיומם של תהליכים אפקטיביים, הן בשלוחות והן בתאגיד הבנקאי, לניהול ולמעקב אחר תיקון ליקויים שהתגלו בשלוחות על ידי פונקציות הביקורת והבקרה השונות.

ניהול סיכונים אפקטיבי בשלוחות

9. ההנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי אחראית לוודא כי :
- (א) בכל אחת מהשלוחות מוטמעת מסגרת ניהול סיכונים אפקטיבית התואמת את הסביבה החוקית והרגולטורית המשתנה והמקיימת את הקווים המנחים המפורטים בהוראה 310, הכוללים תרבות ארגונית, קביעת תיאבון סיכון ופיקוח על התאמת הסיכונים לתיאבון הסיכון שנקבע, כלים לזיהוי, הערכת סיכונים ומדידתם, וניטור ודיווח על הסיכונים. מסגרת ניהול סיכונים אפקטיבית בשלוחה תהווה מערך הגנה מבחינת התאגיד הבנקאי, והיא תיבחן גם באמצעות ביקורות חיצוניות כאמור בסעיף 6(ב) לעיל.
- (ב) הפונקציות השונות לניהול הסיכונים בכל אחת מהשלוחות הן בעלות משאבים נאותים ומאוישות על ידי מנהלים ועובדים בעלי ניסיון, ידע וכישורים מקצועיים רלוונטיים.
- (ג) לכל שלוחה מערכת מידע ניהולי ממוכנת המאפשרת דיווח על מידע ברור, מדויק, רלוונטי ובעיתוי הנכון הן לגורמים הרלוונטיים בשלוחה (לרבות, דירקטוריון, הנהלה בכירה ופונקציית ניהול הסיכונים) והן לגורמים הרלוונטיים בתאגיד הבנקאי.

ריכוז וניתוח מצב השלוחות

10. ההנהלה הבכירה תמנה גורם שיהיה אחראי לריכוז ולניתוח מצב השלוחות, בהתאם להנחיית הדירקטוריון על פי סעיף 10 להוראה 301 (להלן- הגורם המרכזי); הגורם המרכזי יעמוד בדרישות הבאות:

(א) יהיה כפוף לחבר הנהלה או לדרג אחד מתחתיו או לעובד בכיר אחר הכפוף ישירות למנכ"ל.

(ב) יהיה בלתי תלוי, כלומר לא יהיה מעורב בניהול השלוחות או בקבלת החלטות עסקיות בהן.

(ג) יהיה אחראי לרכז ולנתח מידע, בין היתר, בנוגע לתוצאות העסקיות וליעדים האסטרטגיים של השלוחה, לחשיפות השלוחה לסיכונים השונים ולממצאים עיקריים שעלו בדוחות ביקורת פנימיים וחיצוניים. הניתוח יתייחס למצב הקיים, אך גם בראיה צופה פני עתיד, המביאה בחשבון שינויים צפויים בסביבת הפעילות העסקית, כלכלית, חוקית, רגולטורית וכדומה. הגורם המרכזי יסתייע בכל הגורמים הרלוונטיים - העסקיים, גורמי הבקרה, ניהול הסיכונים וביקורת- על מנת לקבל את המידע ולנתח אותו.

(ד) יגיש, לפחות אחת לרבעון, להנהלה הבכירה ולדירקטוריון, סקירה מקיפה על כלל השלוחות ותוך התייחסות גם לכל שלוחה בנפרד. הסקירה תרכז את ממצאי עבודתו והמסקנות העולות ממנה.

(ה) יכלול, במסגרת סקירותיו כאמור לעיל, מידע על פערים מהותיים בין ההוראות העוסקות בהיבטי ממשל תאגידי, בקרה וניהול סיכונים המיושמות על ידי השלוחות בהתאם לרגולציה המקומית לבין עקרונות הוראות המפקח על הבנקים בתחומים אלו, היכן שהעקרונות בהוראות המפקח מחמירים יותר ולא אומצו בשלוחות, בליווי הסבר לאי יישומם.

(ו) לתאגיד הבנקאי יהיו מדיניות ונהלים המעגנים את אופן שיתוף הפעולה והעברת המידע בין הגורם המרכזי לבין הגורמים האחראים על ניהול הסיכונים והבקרה בקבוצה הבנקאית ובשלוחות, לרבות מנהלי הסיכונים וקציני הציות. כמו כן, יוגדרו בנהלים סוגי המידע הנדרשים לו לצורך פעילותו, תוכן המידע, תדירותו והגורם האחראי להעברתו. לגורם המרכזי תינתן גישה לכל מידע הנדרש לו על מנת לאפשר כיסוי הולם של הפעילות והסיכונים בשלוחות, ובכלל זה יתאפשר לו לקבל מידע ישירות מהשלוחה. ככל שקיים קושי בקבלת מידע מהשלוחות, לרבות קבלת מידע בעיתוי המתאים, בין אם על ידי הגורם המרכזי ובין אם על ידי פונקציות ביקורת ובקרה אחרות בתאגיד הבנקאי, על הגורם המרכזי לדווח על כך להנהלה ולדירקטוריון, בליווי הסבר על ההשלכות של אי קבלת המידע או עיכוב בקבלתו.

פרק ד': ציות וניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

11. הוראה 308 קובעת הסדרים המיועדים לסייע בהבטחת הציות של התאגיד הבנקאי לחוקים ולרגולציה בכל תחומי השיפוט בהם הוא מנהל עסקים. בשל חשיבותו המיוחדת של הנושא, התאגיד הבנקאי נדרש ליישם את ההוראה בדגשים הבאים בנוגע לשלוחות:
- (א) לכלול במדיניות הציות הקבוצתית התייחסות לכל שלוחה של התאגיד הבנקאי (לרבות התייחסות לתחום שיפוט אחר שחוקים ורגולציה בו משפיעים על פעילות התאגיד הבנקאי ו/או שלוחותיו). ככל שקיימים פערים בין המדיניות הקבוצתית לבין מדיניות השלוחה, יש לציין אותם במדיניות הקבוצתית כך שאלו ידונו בפורומים המתאימים בתאגיד הבנקאי.
- (ב) לוודא כי לקצין הציות הראשי ולאחראי לניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, ידע, כלים, שיטות עבודה ומשאבים התואמים את האחריות המוטלת עליהם בהיבט של השלוחות, והמאפשרים להם לגשר על פערי הידע העלולים להתקיים בהיבט זה, לדוגמה בכל הקשור לסיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות והיבטי מיסוי הרלוונטיים ללקוחות. במידת הצורך, קצין הציות הראשי והאחראי יסתייעו בגורמים חיצוניים להשגת הידע הנחוץ לעבודתם בנוגע לשלוחות.
- (ג) לוודא כי לפונקציית הציות בשלוחות והעומד בראשה ידע וניסיון רלוונטיים, כישורים מקצועיים ומשאבים נאותים לביצוע תפקידם וכי הם פועלים בהתאם לסטנדרטים מקובלים ומיטביים הן במדינה בה פועלת השלוחה והן בתאגיד האם. בנוסף, על התאגיד הבנקאי לוודא כי כל תחומי הפעילות של השלוחה כוללים במסגרת אחריות פונקציית הציות, לרבות תחומים בסיכון גבוה, כגון, בנקאות פרטית, פעילות בחדרי עסקאות וניהול תיקים. תחום הציות ופונקציית הציות בכל שלוחה (כולל ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור) יבחנו גם באמצעות ביקורות חיצוניות כאמור בסעיף 6(ב) לעיל.
- (ד) לוודא קיום מנגנון לזיהוי ולהערכה שוטפת של שינויים בחקיקה וברגולציה במדינות הזרות בהן הקבוצה הבנקאית פעילה, היכולים להשפיע באופן מהותי על פעילות השלוחה ו/או הקבוצה הבנקאית, וכי מידע על שינויים כאמור מובא לידיעת גורמי הניהול, ופונקציית הביקורת והבקרה המתאימים בשלוחה ובתאגיד הבנקאי. כמו כן, באחריות התאגיד הבנקאי לוודא שנקבעה תכנית לניהול ולטיפול בהשפעות הצפויות של שינויים כאמור ולעקוב אחר יישומה.
- (ה) קצין הציות הראשי ידווח לדירקטוריון או לאחת מוועדותיו (ועדת ניהול סיכונים או ביקורת), לפחות אחת לשנה, על ניהול סיכון הציות בשלוחות, לרבות החשיפות לסיכוני ציות ואפקטיביות מערך הציות בכל אחת מהשלוחות וכן ידווח באופן מיידי לדירקטוריון או לאחת מוועדותיו על כשלי ציות מהותיים בשלוחות.
- (ו) לעניין ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור כנדרש לפי הוראה 411, התאגיד הבנקאי נדרש לוודא קיום ההוראה בשלוחות עצמן. כמו כן, על התאגיד הבנקאי להקפיד לתת ביטוי מפורש לשלוחות בכל תהליכי ניהול סיכוני איסור

הלבנת הון ומימון טרור המתבצעים ברמת תאגיד האם והנדרשים על פי ההוראה. לדוגמה, בקביעת מדיניות ניהול הסיכון, בהערכת מידת אפקטיביות ניהול הסיכון, בדיווחים לדירקטוריון (או לאחת מוועדותיו), וכדומה.

(ז) הקפדה יתרה תהיה על ניהול סיכון הציות בהיבט של השקיפות הנדרשת בניהול חשבונות של לקוחות, ובפרט: איסור על פתיחה וניהול חשבונות ממוספרים וחשבונות קוד או בשמות בדויים; וכן אופן הטיפול: בנאמנויות, בחברות off-shore ובעסקאות בהן אשראי מובטח בפיקדון של צדדים קשורים ("גב אל גב").

על התאגיד הבנקאי לוודא ברמת כל שלוחה, כי פעילויות מסוג זה מתנהלות רק לאחר שנבחן והובן ההסבר הכלכלי או העסקי של אופן התאגדות הלקוח או ביצוע הפעילות, לרבות קבלת אסמכתאות תומכות, ולאחר שבשלוחה ננקטו הצעדים הנדרשים הן על פי הוראות החוק והרגולציה המקומיות והן על פי הוראות המפקח על הבנקים בישראל בנושא.

פרק ה': ביקורת פנימית

12. פונקציית הביקורת הפנימית תפעל בהתאם להוראה 307. בנוסף לאמור בהוראה :
- (א) כאשר המבקר הפנימי של התאגיד הבנקאי הוא המבקר הפנימי של השלוחה, הפונקציה תפעל בהתאם לאמות המידה שהוגדרו בהוראה 307 לגבי הביקורת הפנימית של התאגיד הבנקאי, בשינויים המתחייבים מאופי הפעילות של השלוחה, ותסתייע בגורמים חיצוניים להשגת הידע הנחוץ לעבודתה זו.
- (ב) תוודא כי בביקורות על מערכי ניהול הסיכונים הקבוצתיים בתאגיד הבנקאי, לרבות פונקציית הציות והאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, נבדק גם תפקודם בנוגע לשלוחות, וכי הן נערכות בתדירות ובאופן ההולם את סוגי הסיכונים בשלוחות ורמתם.
- (ג) תביא לידיעת וועדת הביקורת ממצאים עיקריים מדוחות הביקורת הנוגעים לשלוחות, וכן תביא לידיעתה, בהקדם האפשרי, ממצאים חריגים העולים מהם. כמו כן, הביקורת הפנימית תציג לוועדה אחת לתקופה הערכה לגבי אפקטיביות הפיקוח של התאגיד הבנקאי על השלוחות, כפי שנגזר מביקורות שביצעה לפי סעיף 6(ב) לעיל, ביקורות על הגורם המרכזי כמשמעותו לפי סעיף 10 לעיל ומביקורות נוספות.
- (ד) פונקציית הביקורת הפנימית בכל שלוחה תיבחן באופן בלתי תלוי כאמור בסעיף 6(ב) לעיל. הבחינה תבוצע במתכונת שנקבעה בסעיף 14 בהוראה 307 ובתדירות נאותה שלא תפחת מהמינימום הנדרש בהוראה 307. תמצית ממצאי הביקורות ידווחו גם לוועדת הביקורת של התאגיד הבנקאי.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
24/04/18	חוזר מקורי	1	2561